

**В. О. Козловський,
С. В. Шаталюк**

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто теоретичні та практичні питання організації на підприємствах виробничої діяльності та шляхів підвищення ефективності цієї діяльності.

Ключові слова: виробництво, виробнича діяльність, виробничі концепції, виробничі стратегії, ефективність, управління тощо.

Abstract

Theoretical and practical issues of organization at the enterprises of production activity and ways of increase of efficiency of this activity are considered.

Key words: production, production activity, production concepts, production strategies, efficiency, management, etc.

Вступ

Сучасні умови господарювання, яких функціонують вітчизняні підприємства, характеризуються посиленням конкурентної боротьби на всіх ринках світу, прискоренням розвитку глобалізаційних процесів тощо, що ускладнює діяльність підприємств і ставить перед ними нові, більш складні завдання у забезпеченні ефективності своєї діяльності. Нові виклики зовнішнього середовища посилити необхідність перебудови організації виробничої діяльності на підприємствах.

Тому, незважаючи на те, що дослідженням питань, пов'язаних з організацією виробничої діяльності підприємств, займається багато зарубіжних та вітчизняних вчених і дослідників, постійно виникають все нові і нові проблеми, які потребують свого негайного і кваліфікованого розв'язання. Тому, не дивлячись на значну кількість досліджень з цієї тематики, актуальність обраної теми досліджень не викликає сумнівів.

Мета і задачі дослідження. Метою цього дослідження є аналіз теоретичних і методологічних аспектів організації на підприємствах ефективної виробничої діяльності і розробка рекомендацій з підвищення ефективності як цієї діяльності, так і підвищення ефективності управління нею.

Результати дослідження

Під час проведення досліджень встановлено, що в сучасних умовах основними факторами, які впливають на організацію виробничої діяльності, є прискорена роботизація виробництва, широка діджиталізація багатьох паперових та інших процесів, вимушена потреба в переведенні значної кількості працівників підприємств на віддалену роботу (через пандемію COVID-19). Все це суттєвим чином впливає на організацію виробничої діяльності на сучасних підприємствах.

В роботі було обгрунтовано значення виробничої діяльності промислових підприємств та її вплив на розвиток економіки України. Було ретельно проаналізовано динаміку зміни протягом 2013-2020 років кількості промислових та торговельних підприємств, що функціонують в Україні; вивчено структуру великих, середніх та малих підприємств промисловості, які займаються виробничою діяльністю; встановлено їх питому вагу в загальному обсязі реалізованої продукції. Зроблено висновок, що протягом 2013-2020 років частка підприємств промисловості, які працювали прибутково, практично перебуває на рівні 65-70%, що є суттєвим недоліком. Причому немає відчутної різниці в цьому питанні між великими, середніми, малими та дрібними промисловими підприємствами.

Досліджуючи поняття «ефективність виробничої діяльності», було зроблено висновок, що ефективність виробничої діяльності підприємства *опосередковано характеризує* ефективність діяльності підприємства загалом. Тому оцінювання ефективності виробничої діяльності підприємства є проміжним етапом при встановленні ефективності діяльності підприємства загалом.

Проаналізувавши сутність понять «управління виробничою діяльністю» та «управління виробництвом», було доведено, що ці поняття мають спільні риси, оскільки являють собою управлінську діяльність, але між цими поняттями є і суттєва різниця. Так, управління виробництвом – це діяльність, спрямована на управління процесом придбання підприємством потрібних ресурсів, їхню трансформацію в готову продукцію (товари, послуги) за допомогою використання відповідних технологій та постачання (збут) готової продукції на ринок для задоволення потреб споживачів. А управління виробничою діяльністю підприємства стосується тільки управління комплексом заходів, які безпосередньо пов'язані з перетворенням вхідних ресурсів у готову продукцію. Тобто поняття «управління виробництвом» є значно ширшим за поняття «управління виробничою діяльністю».

Практичну частину досліджень було зроблено із використанням бухгалтерської звітності ТОВ «Підприємство «АВІС». Проведений аналіз динаміки чистого доходу підприємства та собівартості реалізованої продукції показав, що протягом 2018-2020 років ці показники незначно зростали: чистий дохід зріс з 83,6 млн грн до 98,6 млн грн, а собівартість реалізованої продукції зросла з 71,9 млн грн до 83,8 млн грн. В той же час при зростанні валового прибутку з 11,7 млн грн до 14,8 млн грн та зростанні прибутку від операційної діяльності з 3,008 млн грн до 2,4 млн грн підприємство не має чистого прибутку.

Аналіз динаміки середньорічної вартості активів, оборотних та необоротних активів, основних засобів показав, що всі ці статті «Активу» стабільно зростали: так, середньорічна вартість активів підприємства зросла з 48 млн грн у 2018 році до 64 млн грн у 2020 році, тобто зросла на 16 млн грн або на 33%. Аналогічна тенденція характерна також і для середньорічної вартості пасивів, поточних та довгострокових зобов'язань підприємства, в той час як вартість власного капіталу залишається на одному і тому ж рівні: 18,4 млн грн у 2018 році, 18,7 млн грн у 2019 році, 18,4 млн грн у 2020 році.

Розрахунки рентабельності активів основного та власного капіталу, зроблені через показник прибутку від операційної діяльності, показали, що рентабельність основного капіталу має тенденцію до зниження, в той час, як рентабельність активів та власного капіталу практично перебувають на одному і тому ж рівні..

Протягом 2018-2020 років всі фінансові коефіцієнти, які досліджувалися (коефіцієнти загальної ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, фінансової стабільності, фінансової незалежності і фінансової заборгованості), перебували поза меж нормативних значень, що свідчить про не стійке фінансове положення підприємства.

Для покращення результатів діяльності підприємства було зроблено обґрунтування вибору базової стратегії розвитку під назвою «стратегія стабілізації», суть якої полягає в *закріпленні існуючого стану на ринку* маргаринової продукції та інших харчових жирів; виробничої концепції під назвою «концепція бережливого виробництва» та узагальненої стратегії виробничої діяльності під назвою «стратегія постійного підвищення якості продукції» та стратегії модернізації виробництва.

Висновки

Для підвищення ефективності виробничої діяльності було рекомендовано впровадити на підприємстві інтегрально-процесну систему оперативного управління виробничою діяльністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Козловський, В. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина I / В. О. Козловський – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] – Вінниця : ВНТУ, 2017.– 119 с.
2. Козловський, В. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина II / В. О. Козловський – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] –Вінниця : ВНТУ, 2017.–116 с.
3. Козловський, В. О. Виробниче та комерційне підприємництво : навчальний посібник. /В. О. Козловський, О. Й. Лесько – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 154 с.

Козловський Володимир Олександрович – к.е.н., доцент, професор кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: V@Vin.UA або Kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua

Шталюк Сергій Васильович – студент 2-го курсу магістратури гр. МПОУ-20м факультету менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця.

Kozlovskiy Volodymyr Oleksandrovych – Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Enterprise Economics and Production Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsya, e-mail: v@vin.ua or Kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua

Shatalyuk Sergey Vasilyevich – the student of the 2nd course of a magistracy gr. MPOU-20m of the Faculty of Management and Information Security of Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: shatalyuk1999@gmail.com.